

KYMMENEN TARINAA

Elämäkerta

Ari Pitkäranta

KYMMENEN TARINAA

Ari Pitkäranta

Vaeltajan kymmenen tarinaa

© 2024 Ari Pitkäranta

Kannen suunnittelu: Ari Pitkäranta

Sisuksen taitto: Heidi Luotolahti-Pitkäranta

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-7193-8

Omistuskirjoitus

Omistan Vaeltajan kymmenen tarinaa -kirjan lukijoilleni kotimaassa ja ulkomailla. Kirjasto on ollut innoittajani koko ikäni. Kouluaikani kirjasto oli nimeltään Lainasto. Sitä hyödynsin Vatajan kylän kansakoulussa, Honkajoen oppikouluajanani, lyseo aikanani Kankaanpäässä ja Tampereella Kalevan lukiossa. Olin ahkera kirjaston kuluttaja. Kirjoittamalla pääsin oppikouluun sisään ja kirjoittamalla pääsin yliopistosta opintojen jälkeen ulos. Eikä kirjoittaminen ota vieläkään laantuakseen. Se on tarttunut pysyvästi. Pitää myös kirjata liikkumisia ja pysähtymisiä vaelluksen aikana. Kameran ja kynän pitää olla Vaeltajan silmä ja korva. En voi väheksyä olkalaukun merkitystä seuralaisenani, vaikka kamera on puhelimessa. Puhelin on suurentunut kameran vuoksi, eikä se mahdu enää kirjailijan taskuun.

Kirjailijaesittelyni Kankaanpään kirjastossa 6.3.2024. Tervetuloa matkalle.

"Tervetuloa viettämään Satakunnan ja Satakirjastojen ensimmäistä Paikalliskirjailijaviikkoa. Tapahtuman järjestävät yhteistyössä Porin kaupunginkirjasto, Satakirjastot, Porin seudun kansalaisopisto ja Manuscript-63 ry. Viikon tarkoituksena on tietenkin täydentää kirjastojen tietokantaa maakunnan kirjailijoista, mutta tärkeää on ollut myös nostaa esiin satakuntalaisten kirjailijoiden merkitystä paikallisen kulttuurin tuottajina ja tallettajina".

Tämän illan kirjailijavieras Ari Pitkäranta täyttää viikon ehdot erinomaisesti. Vaikkakin on oman teemansa mukaan vaeltaja. Todistettavasti paikoilleen pysähtymisiä on tapahtunut runsaasti ainakin Honkajoen maisemissa, Vatajan kylässä, sillä muisteluista ensimmäinen

ja henkilökohtaisin oli Vatajan kylän mies. Myöhemmin, toisessa kirjassa, muistelut laventuivat koskemaan Vatajan kylän siirtolaisia, romaneja ja kanta-asukkaita. Ruoka-aiheillekin löytyi kirjassa tilaa, kun silloisissa töissä vaadittiin runsaasti energiaa. Ja viimeisimmässä kirjassa palataan Joelle - kuvaamaan nykyajan Vatajan kylää.

Arin vaeltelu ei ole jäänyt Honkajoelle ja menneisiin aikoihin, sillä Satakirjastojen tietokannasta löytyy myös Budapestin päiväkirjat. Ja paljastan nähneeni häneltä Facebookin kuvia ja tarinoita paitsi Kankaanpään torielämästä niin vieläkin eksoottisemmista maisemista. Ari on nimittäin ollut tuottelias dokumentoija. Hän tekee todeksi Tolkienin lausahduksen Kaikki, jotka vaeltavat eivät ole eksyksissä. Toisaalta olen lukenut, että jos et tiedä, minne olet matkalla, mikä tahansa tie johtaa perille. Ja joku viisas muistuttaa: Jos meidät olisi tarkoitettu pysymään yhdessä paikassa, meillä olisi juuret jalkojen sijaan. Päästän nyt Arin kertomaan, mikä häntä liikuttaa - ja minne."

Tea Aula

Aikuistenosastonjohtaja, Kankaanpään kaupunginkirjasto
Kankaanpään kaupunki

Sisällysluettelo

KYMMENEN TARINAA	1
VAELTAJAN KYMMENEN TARINAA	3
OMISTUSKIRJOITUS	5
VAELTAJAN TARINAT	12
MATKAN VAIHEET	13
ENSIMMÄINEN TARINA	15
VATAJAN KOTIKYLÄ	19
SIELUNMAISEMA	19
LAPSUUDEN HARRASTUS	20
LAPSUUDEN ELINPIIRI	21
ISOVANHEMMAT	24
LAPSUUS	26
KOTITALO	29
NAAPUREITA	32
VATAJAN KANSAKOULU	34
LAPSUUDEN LEIKIT	37
MAATALOUSYHTEISKUNTA	38
ILONPITO	41
<i>Isojoen Kuplahalli</i>	42
<i>Mölkjärin paviljonki Niinisalo</i>	43
<i>Niinisalon Juhannus</i>	43
<i>Vanha Pohjanlinna</i>	44
OPPIKOULU	45
VATAJAN KYLÄN PÄÄSIÄINEN	47
MATKAOPAS	53
TOINEN TARINA	58
MUUTTO KANKAANPÄÄHÄN	60
KANKAANPÄÄ	60
KANKAANPÄÄN LYSEO	61

NOORMARKUN TIETYÖMAA	65
KANKAANPÄÄN MUSIIKKIOPISTO	67
LANKOSKEN SILTA	68
ASFALTTIMIHEN TYÖ	71
TUKHOLMAN KANSAINVÄLISET HUONEKALUMESSUT	71
KOLMAS TARINA	74
MUUTTO TAMPEREELLE	75
KALEVAN LUKIO	77
HUONEKALUJEN MAAILMA	87
NELJÄS TARINA	89
ELÄMINEN TURUSSA	91
ISKU	91
OPISKELU	93
TEHDASSUUNNITTELIJA	98
<i>Ensimmäinen Amerikan opintomatka</i>	98
VAELTAJAN TYÖ	101
REISSUT ULKOMAILLE	101
<i>Työvierailut</i>	101
TYÖ YLIOPISTOLLA	107
YRITYSTEN KEHITTÄMINEN	107
<i>Yrittäjyyskasvatus</i>	108
<i>Strategiakumppanit</i>	109
<i>Kaukoitö ohjelma</i>	114
AKATEEMINEN YRITTÄJYYS	121
YRITTÄJÄOPETTAJA	123
PUUTORI	126
TUOMASMESSUT	128
VIIDES TARINA	131

AJATTELUMALLIT	132
<i>Asenne</i>	135
<i>Työn aloittaminen</i>	136
<i>Valokuva</i>	137
SUIKKILA	138
<i>Erilaisia persoonia</i>	139
<i>Ajankäsitys</i>	141
KUUKES TARINA	143
TOHTORIOPISKELU	144
<i>Vierailu Kiinaan</i>	146
ERILAISET YRITYSKULTTUURIT	149
<i>Yliopettajuus</i>	153
SEITSEMÄS TARINA	156
KIRJAILIJA	157
KIRJAILIJAN ELÄMÄ	157
<i>Ensimmäinen romaani</i>	158
<i>Toinen romaani</i>	159
<i>Kolmas romaani</i>	161
<i>Neljäs romaani</i>	162
<i>Korjausrakentaminen</i>	165
SINIKKA AALTONEN	167
KAHDEKSAS TARINA	170
AJATELMIA	171
<i>Tohtorinväitös Tampereen yliopisto</i>	172
STRESSI	174
ELÄMÄN EPÄLINEAARISUUS	175
<i>Yrittäjä</i>	176
<i>Ongelman ratkaisija</i>	177
<i>Byrokraatti</i>	178
<i>Vapaa ammattin harjoittaja</i>	179

<i>Sitoutuminen</i>	180
KUOLEMANLAAKSO	182
ITSENSÄ JOHTAMINEN	184
LUOVAN TYÖN VÄLINE	186
KAPITALISMIN LUOVA TUHO	188
<i>Iloitseminen, eläminen ja työ</i>	190
LOKAKUU	193
KEKRI SADONKORJUUN JUHLA	195
JOULUN TARINA	197
<i>Miniloma Helsingissä</i>	201
<i>Kirjamessut 2023</i>	205
YHDEKSÄS TARINA	210
BUDAPESTIN KEVÄT	211
MATKALLE LÄHTÖ	211
PÄÄSIÄINEN	223
KYMMENES TARINA	225
KESÄINEN KANKAANPÄÄ	226
TIMO TUOMI	226
LOPUKSI - MITÄ MINÄ SILLÄ MIEKALLA TEEN	230

VAELTAJAN TARINAT

Tämä kirja sisältää tarinoita vaeltajan matkasta, oppaista, koettelemuksista matkan varrella ja kotiinpaluusta Joelle. Kymmenen tarinaa elämästä.

*Et astu kahdesti samaan virtaan sanoi Herakleitos, muutoksen filosofi.
– Virta muuttuu koko ajan, samoin muutut itse.*

Hermes on Zeuksen poika kreikkalaisessa mytologiassa. Häntä on palvottu matkustajien, paimenten, kirjallisuuden, runoilijoitten, urheilijoitten, kauppiaitten ja varkaiden suojelijana sekä jumalten viestin viejänä. Hermes on vaeltaja.

MATKAN VAIHEET

Vuosi 1958 Ari, vanhemmat Sinikka ja Arvo, uusi navetta ja pikku Mosse

Vaeltajan matka on eri jaksoista koostuvia elämäntarinoita. Nimeän kirjassani jaksot tarinoiksi. Alun perin elämänvaiheiden vertauskuvana on käytetty Sankarin matkaa, olen pitänyt kohdallani parempana Vaeltaja -nimikettä. Sankarin tuhannet kasvot -kirja on Joseph Campbellin tutkimus, se sisältää perustyyppin, joka on kaikkien sankaritarinoiden pohjalla. Sankarin tarina esiintyy niin Mooseksen kuin myöhempien sankareitten kasvutarinoissa. Intiaaneilla oli omat aikuistumisen initiaatiot. Piti kävellä hiilillä, hypätä seipäällä käärmeitä kiehuvan rotkon yli. Näin heimo sai irokeesikuurien avulla pelottomia satureita.

Meillä aikuisuuden sakramentti on ollut rippikoulu. Siitä on saanut naimisiinmenoluvan. Tietenkin armeijan käyminen vastaa intiaanisureitten kehitysvaihetta. Sankarin tarina kuvaa lähtöä kotiympäristöstä. Vaikeuksia, jotka pitää voittaa. Mahdottomalta tuntuvia tehtäviä matkan varrella. Käyntiä ison veden takana ja kotiinpaluuta.

ENSIMMÄINEN TARINA

Ensimmäinen tarina kertoo lapsuudesta ja kotikylästä. Muistan lapsuuteni asioita ja tapahtumia 1950-luvun lopulta lähtien. Muistoihin liittyvät tuoksut ja värit.

Voimakas muisto on rantasaunasta, se oli väriltään mustunut. Saunassa oli pukuhuone ja löylyhuone. Nurkassa oli pönttökiuas. Olimme sisareni ja isäni kanssa vihtomassa. Ikää itselläni oli parikolme vuotta.

Toinen muisto on navetan rakentamisesta. Aika oli vuosi 1958. Vanha navetta piti purkaa uuden tieltä. Rakennusmiehet söivät eväitään asuintalon tuvan sinisellä puusohvalla. Sohva oli öisin sivusta levitettävä sänky.

Syväjärven Aatos oli äitini sisaren mies, Isojoen Suojoelta kotoisin. Taitava kirvesmies. Miehet söivät, ruokana oli Aatoksella keitettyjä munia, perunoita, savusilakkaa ja voileipiä. Savusilakan nimi oli pislinki. Muistan näiden ruokien tuoksut. Keitetyt munat tuoksuivat, koska ne olivat kanalassa kasvatettuja.

Pihassa oli kuorma-autoja. Ne toivat soraa ja rakennustarvikkeita. Kuorma-auton alla leikkiminen oli vaarallista. Sain tuosta sapiskaa. Ojalan Alpolla oli Volvo. Se oli teliperällinen kuorma-auto. Sitä oli norra

poikki ja auto kulki vinottain kuin vanha koira. Sen hytti oli tumman punainen. Tuon auton alustan muistan vieläkin ja paripyörät. Tyhjänä teliakseli nostettiin ylös.

Kun ikää tuli lisää niin reviiri laajeni. Jossain viiden vuoden ikäisenä kävin kauppareissulla. Olimme ystäviä kaupanpojan Juha-Matin kanssa. Hänen isänsä Esa piti Osuuskauppaa Sinikka äidin kanssa. Perheellä oli televisio ja kylän mukulat istuivat heillä iltaisin tuijottamassa Bonanzaa ja Rin-Tin-Tiniä. Kauppiaspari muutti vuonna 1962 Noormarkkuun. Ehdimme käydä Juha-Matin kanssa Vatajan kansakoulua yhden vuoden.

Äidin kanssa käytiin Kankaanpään torilla. Sieltä sain ensimmäiset tummansiniset housut 5-vuotiaana. Siniset housut oli miesten housut. Olin nähnyt sellaiset äidin enon, isojokisen Löytökorven Ilmarin jalassa, kun hän poikkesi kylässä. Palatessaan Kankaanpään toripäiviltä tuliaisineen.

Lapsuuden aikaa olivat kansakoulu Vatajan kylässä ja oppikoulun alaluokat Honkajoen kirkolla. Siinä oppikoulun lopulla oli rippikoulu, kirkkoherra Toivo Mäenpää oli opettajana. Sieltä sai naimisiinmeno luvan.

Kotona tehtiin töitä. Maatila ei nukkunut koskaan. Emakot porsivat yöllä. Vielä keskikoulun alaluokkien aikaan meillä oli iso karja ja viljelykset. Maaseudulla tapahtui monenlaisia muutoksia kotipiirin tasolla ja kansakunnan mittakaavassa.

Meillä oli renki, Sulo Salminen. Hän oli kylältä, naapurista kotoisin. Sulo teki suuresti tilan työt, kun vanhemmat sairastelivat. Sulo ajeli Helkama Minillä, hän sai palkkaa kolme markkaa päivässä ja ylöspidon. Ruuan ja vaatteet. Hänen äitinsä Lilja kävi lypsämässä lehmiä. Navetta

Kirjan nimi on Kymmenen tarinaa. Se kuvaa kirjailijan elämää 1950-luvun puolivälistä tähän päivään. Kirjailijaa on luonnehdittu vaeltajaksi liikkuvan elämäntavan ja luovan ajattelun vuoksi. Vaeltaja nimike kuvaa kirjailijan luonnetta. Kirjailijaa voi nimittää myös korjausrakentamisen suunnittelijaksi. Korjausrakentaminen on ollut kirjailijan elämässä yhteiskunnallisten rakenteiden korjausta, oppilaitosten nykyaikaistamista ja rakennusten ja asuntojen täysremontointia. Asunnot on korjattu kauttaaltaan, rakennukset sisältä ja päältä. Tähän kaikkeen liittyy Vaeltajan kiinnostus oppia uutta ja hankkeiden vieminen päätökseen.

BoD

9

789528

071938